

TUSSEN

Kerstmis
2025

BEELD

*Zalig kerstfeest &
gezegend nieuwjaar!*

Magazine van het
Bisdom Rotterdam

Bisschop Van den Hende:
*Van Heilig Jaar naar
Jubileumjaar 2026*

Woord van God:
*'Het is God
die spreekt'*

Heilig Jaar:
*'Pelgrims in een mis-
sionaire Kerk'*

Plus:
*De Vronesteyn
kerstactie*

3

BISSCHOP

Van Heilig Jaar naar
Jubileumjaar 2026

4

WOORD VAN GOD

'Het is God die spreekt'

6

LAURENTIUS IS VERWONDERD

De aankondiging van de Heer

7

ELISABETH BEZOECT

Pelgrims van hoop

10

BISSCHOP

'Hoopvol bidden houdt
onze opdracht levend'

13

NIEUWS

14

KIEZEN VOOR DE KERK

Joshua en Roan van Leeuwen
aan het woord

16

LAURENTIUS ZINGT

Eer zij God

18

TIPS VAN
LAURENTIUS

Lees, kijk,
luister, proef

Daphne van Roosendaal
Hoofdredacteur

Onder grote belangstelling werd een jaar geleden, op 29 december 2024, het Heilig Jaar geopend in het bisdom Rotterdam. Binnenkort wordt op 28 december het Heilig Jaar afgesloten. Die middag is er om 14.00 uur een eucharistieviering in de kathedraal in Rotterdam. U bent hiervoor van harte uitgenodigd.

Een jaar lang zijn we als 'pelgrims van hoop' op weg gegaan. Hoogtepunten in het bisdom waren naast de openingsviering, de Romebedevaart, de diocesane bedevaart naar Heiloo en de diocesane dag in het Heilig Jaar met 'luistergesprekken' rond het thema 'pelgrims van hoop in een missionaire Kerk'. Een verslag hiervan leest u op p. 24-25.

Wanneer we het Heilig Jaar afsluiten op 28 december, gebeurt dat tegelijkertijd in bisdommen wereldwijd. Ook in Rome, waar dan de Heilige Deuren sluiten in de Sint-Jan van Lateranen, Santa Maria Maggiore en Sint-Paulus buiten de Muren. Op 6 januari 2026 (Driekoningen) volgt de Heilige Deur in de Sint-Pieter als officieel einde van het Heilig Jaar.

Maar eerst is het Kerstmis. Bij deze Tussenbeide vindt u een envelop met een klein geschenk van Vronesteyn: twee engelen bij de kribbe die eer brengen aan God: "Eer aan God in den hoge" (Lucas 2, 14). Zij kondigen de geboorte van de Heer aan bij de herders die daarna op weg gaan naar het Kind in de stal.

De redactie van Tussenbeide wenst u Zalig Kerstmis!

20

INTERVIEW

'Democratie is veel
meer dan het tellen
van stemmen'

22

LAURENTIUS LEEST DE BIJBEL

Hoop: 'Eer aan God
in den hoge'

24

HEILIG JAAR

'Pelgrims van hoop
in een missionaire Kerk'

26

VRAAG & ANTWOORD

Hoe zet de Kerk zich in
voor vrede?

28

VRONESTEYN

Tot welke stappen
zet de hoop jou aan?

29

IN MEMORIA EN PERSONALIA

TUSSENBEIDE LIEVER BIJ U THUIS OP DE MAT?

Tussenbeide wordt verspreid via de parochies in het bisdom Rotterdam. Zo kunt u in de kerk dus altijd uw gratis exemplaar meenemen. Grijpt u wel eens mis? Meld u dan aan voor een persoonlijk abonnement en ontvang Tussenbeide bij u thuis via uw eigen brievenbus. We bieden u graag het gemak van een persoonlijk abonnement.*

Meld u aan via tussenbeide@bisdomrotterdam.nl of bel met het bisdom op 010 - 2815171.

* Voor een persoonlijk abonnement vragen we u een jaarlijkse gift van € 12,50

COLOFON:

Tussenbeide is een uitgave van het bisdom Rotterdam. Het blad verschijnt vier keer per jaar.

Hoofdredacteur:

Daphne van Roosendaal
Redactie: Frits Vermeulen,
Jolanda de Wolf

Redactie, administratie, advertenties:

Koningin Emmaplein 3,
3016 AA Rotterdam
T: 010 - 281 51 71
E: tussenbeide@bisdomrotterdam.nl
I: www.bisdomrotterdam.nl

IBAN: NL30INGB000046304

Conceptontwikkeling,
grafisch ontwerp en vormgeving:
Dailymilk, Rotterdam

Redactioneel advies conceptontwikkeling:

Bureau Wielenga / Sjoerd Wielenga

Coverillustratie: Merel van Lamoen

Ontwerp: dailymilk
Vormgeving: Michael Moras, Da's Straff
Druk: Coldset, Beringen

Abonnementen:

€ 1,50 per jaar voor parochies.

Tussenbeide wordt verpakt in rietsuiker folie.

Dit heeft het Vinçotte OK biobased **** certificaat. De folie is niet composteerbaar, maar wél volledig recyclebaar binnen het reguliere inzamelsysteem (afval wordt grondstof).

Artikelen uit Tussenbeide mogen met bronvermelding vrij worden overgenomen in parochiebladen. Illustraties en foto's mogen alleen worden gebruikt als vooraf toestemming is verleend door de redactie.

Van Heilig Jaar naar Jubileumjaar 2026

+ Johannes van den Hende
Bisschop van Rotterdam

Afsluiting Heilig Jaar!

Zondag 28 december 14.00 uur
HH. Laurentius en Elisabeth
Kathedraal Rotterdam
Komt u ook?

Opening Jubileumjaar 2026!

Zondag 1 februari 14.00 uur
HH. Laurentius en Elisabeth
Kathedraal Rotterdam
Vier mee!

Deze kerstuitgave van Tussenbeide komt aan het einde van het Heilig Jaar 2025. Op zondagmiddag 28 december is in de kathedraal de diocesane afsluiting van het Heilig Jaar. Ik hoop dat we opnieuw met velen in onze kathedraal zullen zijn voor de viering van de eucharistie zoals ook bij de feestelijke opening.

In 2026 staat ons weer een bijzonder jaar te wachten. Het bisdom Rotterdam, in 1956 opgericht door paus Pius XII, bestaat 70 jaar. Ik nodig u van harte uit om opnieuw in onze kathedraal samen te komen voor de jubileumviering op zondagmiddag 1 februari 2026, daags vóór de officiële datum van oprichting van ons bisdom.

In het diocesane jubileumjaar zullen we onze gezamenlijke opdracht als Kerk centraal stellen, namelijk: de evangelisatie. Immers, het evangelie beleven en verspreiden is de eerste en voornaamste taak van de Kerk. Op basis van het doopsel maakt ieder van ons deel uit van de Kerk. Samen hebben wij van de Heer de roeping ontvangen om zijn blijde boodschap daadwerkelijk te beleven en te verspreiden in vieren, leren en dienen.

We kunnen in dit opzicht veel leren van de patroonheilige van ons bisdom, de heilige Laurentius (225-258). In Rome zette hij zich als diaken met hart en ziel in voor de drievoudige zending van de Kerk. Hij was dienstbaar aan het altaar in de eucharistie (vieren), hij getuigde van zijn geloof in woord en daad (leren) en hij stond voortdurend klaar om de armen en de kleinen te steunen (dienen).

Ook na het Heilig Jaar mogen we dus in het jubileumjaar 2026 in geloof op weg blijven gaan als pelgrims van hoop. Zoals diaken Laurentius, zijn en blijven ook wij leerlingen van Christus die onze hoop is in eigen persoon. ■

A man with short brown hair and blue eyes, wearing a white habit, stands in front of a dark wooden door. The door has Latin inscriptions: 'Superioris' on the right and 'Provinciarum' on the left. He is holding an open book with both hands. The title 'Het is God die spreekt' is overlaid in large white serif font, with horizontal lines under 'God' and 'spreekt'.

‘Het is God die spreekt’

Door Daphne van Rosendaal

Pater Augustinus Aerssens (30)

Woont in: Rotterdam

Is: Dominicaan

Welke bijbel hebt u?

WIk heb bijbels in verschillende talen. Naast mijn aanstelling als priester in de studentenparochie in Rotterdam doe ik academisch onderzoek naar de bijbel. Ik gebruik de bijbel dus voor studie en lees hem in het Hebreeuws en Grieks. Maar dit is de bijbel die in de liturgie wordt gebruikt, de bijbel waar ik mee bid en die ik bijvoorbeeld meeneem op een retraite. Het Woord van God komt tot leven in de liturgie. Als ik de bijbel in de liturgie hoor, is het God die tot me spreekt. Het Woord van God wordt tot me gericht door een lector en een priester of diaken.

Waarom zien we dat deze bijbel van u is?

Op het voorblad staat een opdracht van de pastoor die mij heeft gedoopt. Ik kom niet uit een katholieke familie en ben in mijn tienerjaren katholiek geworden. Toen ik begon met de sacramentenvoorbereiding kreeg ik van mijn ouders een mooie bijbel. En bij mijn doopsel kreeg ik deze bijbel van de pastoor. Ik vind het mooi dat ik deze gekregen heb. Het geeft aan dat het Woord van God wordt doorgegeven. De bijbel blijft voor mij een heilig voorwerp. In de liturgie wordt het evangelieboek gekust na de lezing, omdat het Gods aanwezigheid onder ons representeert. Ik schrijf er daarom niet in. Aan de binnenkant van de kaft zie je dat deze bijbel een keer opnieuw is ingebonden, omdat hij veel is gebruikt. En er zit een prentje in als boekenlegger, van de priesterwijding van enkele medebroeders.

Heeft u een favoriet bijbelboek?

De bijbel is een bibliotheek van vele boeken en ieder boek heeft iets moois. Maar persoonlijk vind ik het Johannes evangelie erg mooi. Het geeft aan: achter de zichtbare werkelijkheid is een andere wereld die veel dieper gaat. Kijk bijvoorbeeld naar de Kerk. Je hoort daar mensen wel eens over spreken als een organisatie of een instituut. Maar het feit dat de Kerk gesticht is door Christus, het feit dat de Heilige Geest erin werkzaam is, is van een andere orde en veel wezenlijker.

Een mooie tekst, die hier ook mee te maken heeft, is een hymne in Kolossenzen 1. Bijbelwetenschappers denken dat deze hymne al in de vroege Kerk gebeden werd. Paulus neemt hem in deze brief over en wij bidden hem nu nog steeds, met diezelfde woorden. Over Christus wordt onder meer gezegd: "Hij bestaat vóór alles en alles bestaat in Hem. Hij is ook het hoofd van het lichaam dat de Kerk is." Die diepe laag, zoals in het Johannes evangelie, zie je hier ook terugkomen: door Christus en de Kerk kunnen we de werkelijkheid van God zien. Dat merk je als je bijzondere dingen met elkaar deelt. Denk aan ontmoetingen die er zijn geweest in het Heilig Jaar. En ook als er moeilijke dingen zijn in je leven.

Welke bijbeltekst geeft u hoop?

De hele bijbel is een boek van hoop. Maar als ik moet kiezen, zou ik zeggen psalm 126 die gaat over ballingen die terugkeren naar Sion. Ballingschap wordt in de christelijke traditie gebruikt als beeld voor het aardse leven, want het werkelijke vaderland is de hemel. Maar met name ook vanwege het vers: "Zij die zaaien met tranen, zij zullen oogsten met jubel." Dat is een belofte die hoop geeft. ■

De aankondiging van de Heer

Wat: Gebrandschilderd glas-in-loodraam
Wanneer: 1955
Wie: H. Liduina kerk in Rotterdam
Materiaal: Glas, lood, glasverf

Hoewel Hugo Brouwer uit een artistiek gezin kwam - zijn vader was beeldhouwer - stond van tevoren niet vast dat ook hij kunstenaar zou worden. Zijn familie vond dat hij onderwijzer moest worden. Na zeven jaar hield hij dat voor gezien en volgde eerst lessen aan de Haagse Academie voor Beeldende Kunst en vertrok toen naar München en later Berlijn om zich verder in de kunsten te scholen.

Brouwer was een veelzijdig kunstenaar die schilderde, beeldhouwde en vanaf de jaren vijftig met glas werkte. Hij had geen specifieke glazeniersopleiding gevolgd, maar stond in nauw contact met belangrijke glazeniers als Joep Nicolas en Charles Eyck. Vooral de laatste had veel invloed op zijn werk. Voor de H. Liduinakerk maakte hij in 1955 een reeks van achttien ramen voor het schip van de kerk. In deze ramen zijn 40.000 gekleurde glasscherven verwerkt. De ramen zijn inmiddels uit de H. Liduinakerk verwijderd. Ze worden herplaatst in een nieuwe kerk die in 2026 wordt ingewijd: de H. Bernadette kerk.

In de H. Liduinakerk hingen aan de ene kant negen oudtestamentische ramen en er tegenover even zoveel nieuwtestamentische voorstellingen. Het raam met de Annunciatie (de aankondiging van de Heer door de aartsengel Gabriël aan Maria) is er daar een van.

De licht geabstraheerde figuren in dit raam zijn tweedimensionaal en frontaal weergegeven en de figuren zijn met dikke loodlijnen afgebakend. Links staat een monumentale aartsengel Gabriël met een geknielde Maria rechts naast zich. In de weergave van haar hoofd is de invloed van Picasso te zien. Met glasverf zijn accenten aangebracht in de gezichten, plooiën en veren van de vleugels van de aartsengel en de Heilige Geest. Het raam is voornamelijk in grijstinten uitgevoerd met lichte gele, roze en enkele blauwe accenten. Hierdoor roept het een serene sfeer op. ■

*Door Ingrid Henkemans,
 Erfgoed specialist Museum Catharijneconvent*

Pelgrims van hoop

Paus Franciscus noemde in zijn bul voor het Heilig Jaar verschillende manieren waarop wij als pelgrims van hoop in beweging kunnen komen: naar armen, naar zieken, naar jongeren en ouderen die eenzaam zijn, naar vluchtelingen en gevangenen. In Leiden ontmoeten we twee vrouwen die de pelgrimage van hoop heel concreet vormgeven: zuster Giasinta Weng kang (37) en zuster Maria Lusía (42) van de congregatie van de zusters van Jezus Maria Jozef (SJM).

Door Celine Timmerman

Wie bij de woning van de zusters van de congregatie van de zusters van Jezus, Maria en Jozef (SJM) wil komen, moet even de tijd nemen. Via diverse gangen en trappen in de pastorie van de Josephkerk in Leiden is daar na een paar minuten uiteindelijk hun voordeur op de bovenste verdieping. “Je krijgt er wel conditie van”, lacht zuster Maria Lusía.

ONDERWIJS, OUDEREN, ZIEKEN

Samen met zuster Giasinta woont de Indonesische sinds vorig jaar in Leiden. Samen vertegenwoordigen ze de Indonesische tak van de oorspronkelijke Nederlandse congregatie. De congregatie is voortgekomen uit een congregatie die in 1822 in Amersfoort werd gesticht door pater Mathias Wolff SJ. In 1857 werd het moederhuis gevestigd in Den Bosch. De zusters zijn vanaf het begin werkzaam geweest in het onderwijs. Ook toen zij vanaf 1850 de zorg voor ouderen en zieken op zich namen, bleef de nadruk liggen op het onderwijs. In 1898 werden de eerste zusters uitgezonden naar Indonesië en vervolgens naar India, waar zij begonnen met gezondheidszorg.

LICHTJE VAN HOOP

Momenteel telt de congregatie twintig Nederlandse zusters, van wie de meesten in een verzorgingshuis in Heeswijk-Dinther wonen. Zuster Maria Lusía

en zuster Giasinta wonen nu in de Petrus en Paulusparochie, meer specifiek bij de Josephkerk, en ondersteunen verschillende pastorale activiteiten in de parochie.

“Ons doel is dat mensen ons als lichtje van hoop zien”, zegt zuster Maria Lusía. “Dat doen wij door te helpen met eenvoudige dingen.” Zuster Giasinta vult aan: “Wij zijn ons apostolaat hier begonnen met kleine dingen. Het aanwezig zijn bij de viering van de eucharistie, aanbidding en gebed samen met de parochianen is een bron van kracht in de pastorale dienst in deze parochie.” ▶

'We willen helpen met eenvoudige dingen'

Beelden: Guus Schoonewille

'We proberen te doen wat God van ons vraagt, zoals de Heilige Familie dat deed'

GODS LIEFDE

In de tussentijd zijn de zusters druk bezig om de Nederlandse taal te leren. Dat doen ze door Nederlandse les te volgen, maar ook door met parochianen te praten. Daarbij helpt het dat ze langzaam maar steeds meer helpen als vrijwilliger bij kindercatechese en de tienergroep en bij het rooms-katholiek zorgcentrum Roomburgh. “Wij hopen dat door onze aanwezigheid en dienstverlening mensen zich meer bewust worden van Gods liefde en dat zij hierdoor dichter bij God komen”, zegt zuster Maria Lusia.

Beide zusters komen van verschillende Indonesische eilanden. Zuster Maria Lusia werkte na haar studie theologie als godsdienstlerares op een eigen school van de congregatie. Zuster Giasinta werkte als laborant in een eigen ziekenhuis dat door de congregatie wordt beheerd. Zuster Giasinta werd geïnspireerd door onder meer haar tante, die ook zuster was. “Ik zag haar kracht en glimlach als ze de armen hielp. Daardoor wist ik: dat wil ik ook.”

HEILIGE FAMILIE ALS VOORBEELD

Ondertussen serveren de zusters een oer-Hollandse bruine bonensoep. Ze koken graag Indonesisch, maar vinden het Nederlandse eten verrassend lekker. “Behalve haring!”, roepen ze in koor. Achter hen staat hun kerststal, die niet klein is uitgevallen. Zuster Maria Lusia: “Wij hebben veel devotie voor Jezus, Maria en Jozef.”

“We zien dat eenvoud, dienstbaarheid en verlossing al door de Heilige Familie in praktijk worden gebracht. Allereerst in Jezus zelf. Hij is onze Verlosser. Jezus is ons voorbeeld van eenvoud, geboren in een kribbe, in stilte en verborgenheid. Daar begon de verlossing. Hij is het doel van alles wat we doen. Wij worden gevraagd om altijd naar Jezus te kijken en naar Hem te luisteren. Voor ons als zusters van JMJ is Jezus het middelpunt van alles. Ten tweede door Maria die zegt: ‘Ik ben de dienstmaagd van de Heer, laat mij geschieden naar Uw woord’.

Door de heilige Maagd Maria leren wij om altijd bereid te zijn om anderen te helpen die hulp nodig hebben. Denk aan ons apostolaat op het gebied van onderwijs, gezondheidszorg, sociaal en pastoraal werk. En ten derde door Jozef. Door de heilige Jozef leren wij om iets te doen, ook al is het onzichtbaar en in het verborgene, maar wel oprecht gedaan. Iets doen zonder dat veel mensen het weten, maar wel vanuit een oprechte motivatie.”

ONGEZIEN

“Wij spreken altijd over de gehoorzame Jezus, de nederige Maria en de trouwe Jozef”, zegt zuster Giasinta. “Zij vormen het middelpunt van ons leven.” Het feest van de Heilige Familie, Jezus Maria en Jozef wordt, door alle katholieken ter wereld gevierd, maar voor de congregatie van de Zusters van Jezus, Maria, Jozef is deze dag heel bijzonder. De Heilige Familie is de beschermer van de congregatie. “Het feest van de Heilige Familie is voor ons een dag van bezinning op het leven in Nazareth, waar ongezien en in het verborgene grote dingen zijn voorbereid”, zeggen de zusters.

Na een jaar samen met de Leidse parochianen voelen de zusters connectie met de Leidse geloofsgemeenschap. Ze ervaren die als ‘warm’ en de zusters leren elkaar ook steeds beter kennen. Zuster Giasinta: “En we werken samen aan ons apostolaat. Steeds opnieuw proberen we te doen wat God van ons vraagt, zoals de Heilige Familie dat deed. Zij blijven ons grootste voorbeeld.” ■

‘Missionarissen van hoop’

De Zusters van Jezus, Maria, Jozef zetten zich in voor mensen in nood in verschillende delen van de wereld. De congregatie heeft 41 scholen in Indonesië. Het onderwijsapostolaat was het eerste apostolaat sinds de oprichting van de congregatie. Daarom blijft het onderwijs tot op de dag van vandaag een primaire zorg van de congregatie. Ook heeft de congregatie in Indonesië ziekenhuizen en gezondheidscentra en onder meer internaten, weeshuizen en zorgcentra.

‘Hoopvol bidden houdt onze opdracht levend’

Door bisschop Van den Hende

Op zaterdag 18 oktober vond in Delft de diocesane dag plaats van het bisdom vanwege het Heilig Jaar. Deze tekst is een weergave van de homilie van de bisschop tijdens de eucharistieviering in de ochtend en de zendingsviering in de middag. De bisschop sprak over de zending van de Kerk, het belang van gebed en de rozenkrans, omdat oktober de maand van de rozenkrans is.

Het Heilig Jaar dat wij in december 2024 begonnen is bijna aan het einde gekomen. Op zondag 28 december sluiten we het in het bisdom af met een eucharistieviering in de kathedraal in Rotterdam. Paus Franciscus gaf het Heilig Jaar nog het motto: pelgrims van hoop. We zijn pelgrims, omdat we als Kerk ten diepste pelgrimeren, elke dag van ons leven. En we zijn pelgrims van hóóp, omdat we ons laten voeden en laten zenden door de Heer zelf die onze hoop is.

HOOFD, HART, HANDEN

Hij is mens geworden omwille van zijn liefde jegens ons. Hij heeft zich klein gemaakt en werd geboren in alle eenvoud. Hij werd zelfs zo klein dat Hij aan het kruis werd geslagen en stierf. Verrezen uit de dood is Hij de levende Heer. Hij is de hoop die in ons hart een plaats heeft, omdat we elke dag opnieuw mogen beleven dat Jezus leeft. We hebben de opdracht om met ons hoofd, met ons hart en met onze handen de levende Heer te verkondigen, en de hoop die daarmee samenhangt te verspreiden. Wij zullen naar buiten moeten treden om het evangelie bekend te maken aan alle mensen van goede wil.

Christus, die zelf in de wereld is gekomen, gezonden door zijn Vader, gaat zelfs met die zending door nadat Hij gekruisigd is. Want Hij verrijst uit de dood en komt opnieuw bij zijn leerlingen om hen uit te zenden. Ook wij hebben een taak om ons door de Heer te laten zenden en zelf leerlingen te vinden en te maken. Hij zegt: gaat en maak alle volkeren tot mijn leerlingen en doop hen in de naam van de Drie-ene God en leert hun te onderhouden wat Ik u bevolen heb.

NIET GEMAKKELIJK

In de tijd van de eerste apostelen en ook nu is het verspreiden van de hoop niet gemakkelijk. Het gaat niet vanzelf. Veel mensen zullen zeggen: waar heb je dat nou weer vandaan? Er kunnen allerlei vragen op je afkomen wanneer je spreekt vanuit het geloof: Denk je echt dat er eeuwig leven is? Denk je echt dat Jezus opgestaan is uit de dood? Geloof je echt dat zijn liefde sterker

is dan het kwaad van mensen? U vraagt zich misschien af: heb ik op alle vragen een antwoord? Bovendien zijn er, nu en ook in de dagen van de apostelen, veel dingen die tegen die liefde ingaan. Tussen mensen onderling, tussen landen en culturen en mensen die geroepen zijn om één te zijn. Dus misschien zwijgen we soms liever over het evangelie. En in veel families is het op zondag naar de kerk gaan het best bewaarde geheim, waar je zeker op verjaardagen niet over spreekt.

GEBED IS ONMISBAAR

Als leerlingen van Christus hebben wij een catechismus tot onze beschikking, een geloofsboek waar alles in staat wat met de rijkdom van ons geloof te maken heeft. Deze heeft een indeling in vier delen. Er is een deel over het belijden van ons geloof. Een deel over het vieren van ons geloof in de liturgie en de sacramenten. En een deel dat gaat over het beleven van ons geloof in de praktijk met de nodige moraal en ethiek.

Zo zijn er drie hoofddelen: geloven, vieren en leven. En die drie delen worden bij elkaar gehouden door het gebed. Daarom gaat het vierde deel van de catechismus over het gebed. Tussen de bouwstenen van belijden, van vieren en getuigen is het bidden het cement, de verbinding (CKK n. 2558). ▶

'Bidden is het cement'

'Het is de Heer die met zijn liefde ons omvormt'

Gebed is onmisbaar als het gaat om het verkondigen van de levende Heer en het verspreiden van de hoop die daarmee samenhangt. Bidden om je geloof te kunnen belijden, bidden om het vieren in de liturgie te verdiepen, bidden om te kunnen getuigen in je leven.

DE ROZENKRANS

De rozenkrans is een lange traditie in de Kerk. En de rozenkrans is een bijzondere manier om te bidden. Het is het gebedssnoer van de woestijnvaders, van de grote devotie onder leiding van de heilige Dominicus. En tot nu toe is het steeds opnieuw de oproep van Maria om te bidden, bijvoorbeeld bij de verschijningen van Maria in Lourdes, Fatima, Banneux.

Gebed is de ademhaling van onze ziel. Als we de rozenkrans bidden en de geheimen in ons hart overwegen zijn we steeds dicht bij Gods bedoelingen en bij onze bestemming, dicht bij het lijden en sterven van de Heer, maar ook bij zijn menswording en zijn verrijzenis. En met de rozenkrans mogen wij ons verbonden weten met Maria. Zij is de eerste pelgrim van hoop. En wij mogen haar volgen (Lumen Gentium, nrs. 62 en 68). In het rozenkransgebed wordt naast het Onze Vader, het Weesgegroet en de geloofsbelijdenis ook steeds een moment overwogen uit de heilsgeschiedenis met God. Er zijn de vijf droevige geheimen

die beginnen met Jezus in doodsangst in de Hof van olijven en die eindigen met Jezus' sterven aan het kruis te midden van een lachende en schreeuwende menigte. Het lijden staat niet los van de verrijzenis. De droevige geheimen staan niet los van de vijf glorievolle geheimen, waarin we onder meer overwegen dat de Heer is opgestaan uit de dood, naar de hemel is teruggekeerd en zijn Kerk de Heilige Geest heeft geschonken.

Ook zijn er vijf blijde geheimen, die te maken hebben met de geboorte van Jezus. Zozeer heeft God de wereld lief dat Hij is mens geworden (Johannes 3, 16). En in 2002 heeft paus Johannes Paulus II de vijf geheimen van het licht toegevoegd (apostolische brief "Rosarium Virginis Mariae", n. 21). Met onder meer als een oproep (Marcus 1, 15) zijn evangelische programma: bekeert u en gelooft in de blijde boodschap. En ook de instelling van de eucharistie.

STAP VOOR STAP

Bid de rozenkrans, het liefst elke dag. Niet gedachteloos, maar stap voor stap. En weet dat u dan verbonden bent met de apostelen van het eerste uur, hun trouwe gebed. Verbonden met Maria die ons in gebed is voorgedaan. Het zal ons inspireren en helpen om meer getuigenis af te leggen van het evangelie.

BLIJF LEERLING

De Kerk mag haar opdracht om het geloof te verspreiden niet loslaten. En alleen het hoopvol bidden kan ons helpen om die opdracht levend te houden en misschien wel opnieuw ter hand te nemen. En als Jezus zegt 'maak leerlingen' blijf dan ook zelf leerling door de kracht van het gebed en uw band met de Heer, opdat u door te vieren, te dienen en te leren herkenbaar bent als kind van God en deel van het lichaam van Christus.

Laat de hoop die Jezus is toe in uw hart, laat Hem toe in uw gesprekken. Laat Hem zien in wat u zegt, in wat u doet, in wat u denkt. Alleen de liefde van de Heer is in staat om onze wereld om te vormen: de wereld van oorlog van onverschilligheid, van lawaaiige verkiezingen. Het is de Heer die met zijn liefde ons omvormt, opdat wij onze wereld steeds meer kunnen maken tot een beschaving van liefde. ■

KORT – KORT – KORT – NIEUWS

Gesprek over de caritas in het bisdom

De Diocesane Caritas Instelling (DCI) heeft gesprekken gevoerd met leden van de Parochiële Caritas Instellingen (PCI'en) en met onder meer leden van pastorale teams (taakveld dienen) over de caritas in het bisdom. Op 21 oktober sprak de DCI hierover met bisschop Van den Hende. Hij benoemde vijf punten die, zo blijkt uit de gevoerde gesprekken, aandacht vragen: 1) de ontmoeting met de mensen om wie het gaat, vriendschap met de armen, 2) het beleven van caritas als daad van geloof, gelovige inspiratie en motivatie, 3) de inzet van nieuwe generaties voor caritas, verschillende leeftijden, 4) een brede betrokkenheid bij de caritas, verschillende achtergronden en culturen, 5) vorming en toerusting voor wie zich inzet voor caritas, cursusaanbod.

Beeld: Bisdom Rotterdam

Beeld: Bisdom Rotterdam

Bezoek bisschop aan pelgrims in Banneux

Van 10 t/m 14 oktober reisden pelgrims uit het bisdom Rotterdam naar het bedevaartoord Banneux in de Belgische Ardennen. In totaal waren er 80 pelgrims en 37 vrijwilligers. Bisschop Van den Hende bezocht de pelgrims op 11-12 oktober. "Maria zingt in het Magnificat dat God grote dingen voor haar heeft gedaan. Ook aan ons wil God steeds nieuwe kracht geven, vooral in tijden van pijn en verdriet. Steeds opnieuw mogen wij in vertrouwen bidden 'Heer ontferm U over ons', op voorspraak van Maria", aldus de bisschop.

Exhortatie paus Leo XIV: 'Ik heb u liefgehad'

"Dilexi te" oftewel "Ik heb u liefgehad" is de titel van de apostolische exhortatie van paus Leo XIV die op 9 oktober verscheen. De tekst is deels nog geschreven door paus Franciscus. De tekst gaat vergezeld van de oproep aan de lezer om de titel ter harte te nemen: "Door uw werk, uw inspanningen om onrechtvaardige sociale structuren te veranderen of uw eenvoudige, oprechte gebaar van nabijheid en steun, zullen de armen zich realiseren dat Jezus' woorden persoonlijk tot ieder van hen gericht zijn: 'Ik heb u liefgehad'."

Beeld: Bisdom Rotterdam

Beeld: Bisdom Rotterdam

Inspirerende start cursus (nieuwe) parochiebestuurders

Op 27 september startte de diocesane cursus voor (nieuwe) parochiebestuurders met een ontmoeting in Bodegraven. De bijeenkomst begon met een eucharistieviering in de Sint Willibrorduskerk en werd daarna vervolgd in een zaal bij de kerk. De cursus wordt elk jaar aangeboden en volgt grotendeels de lijnen van de onderwerpen die ook aan bod komen in de vitaliteitstoets van het bisdom. Met op de eerste plaats het geloof. Bisschop Van den Hende opende de cursusreeks daarom met de inleiding: Kerk zijn is een roeping. Ongeveer 35 mensen nemen deze keer deel, uit verschillende delen van het bisdom. De ontmoeting is een manier om elkaar beter te leren kennen bij de start van de cursus, waarvan de overige bijeenkomsten online worden gehouden.

Ga voor meer nieuws naar bisdomrotterdam.nl/nieuws

Kiezen voor DE KERK

Door Celine Timmerman

*Waarom kiezen mensen op latere leeftijd voor de Katholieke Kerk?
In Kiezen voor de Kerk vragen we het aan recent verwelkomde kerktoetreders.
Deze keer de broers Joshua (19) en Roan (15) van Leeuwen uit Hillegom.*

Joshua en Roan:

‘Voor onze ouders kwam het behoorlijk uit het niets’

Hoe zijn jullie met het geloof in aanraking gekomen?

Joshua: “Door mijn islamitische vriend Mo. Hij vertelde er heel mooi over en zo ben ik mij ook in de islam gaan verdiepen. Dat bleek niet voor mij weggelegd, ik voelde mij meer aangetrokken tot het katholieke geloof.”
Roan: “Ik kwam ermee in aanraking toen ik antwoord zocht op vragen waar ik geen antwoord op kreeg. Denk aan hoe de aarde is ontstaan en wat de reden is van het leven. Er kwam maar één antwoord uit, en dat vond ik in de Bijbel: God.”

Wat raakt jullie zo in het katholieke geloof?

Roan: “Vroeger zag ik bij kerken al ‘hoop, geloof en liefde’ staan, dat vond ik al mooi. Toen ik mij verdiepte in de Bijbel, merkte ik dat ik steeds meer wilde weten en leren. Dat raakt mij.”
Joshua: “Ik moet dan direct aan het eerste moment denken dat ik in een kerk kwam.

Roan.

Ik was die ochtend heel boos omdat ik hoorde dat mijn toenmalige vriendin was vreemdgegaan. Ik liep de kerk hier in het dorp in en ik merkte dat ik mij na de viering al veel beter voelde. Mensen hielpen mij met een boekje de mis door. De diaken sprak mij aan, ik vertelde mijn verhaal, en hij stelde mij gerust. Zijn beste advies: neem je tijd en probeer je eens te verdiepen in het geloof. Ik ben het nooit vergeten.”

Zijn jullie door jullie toetreding tot de katholieke kerk veranderd?

Beiden: “Ja.”

Joshua: “Ik hou nog steeds van feestjes, maar bij alles denk ik na wat ik doe. Ik sta stil bij wat ik doe en weet dat ik het plan van God volg. En dat is een groter doel. Ik ben ook rustiger geworden.”
Roan: “Ik bleef vroeger lang boos als er iets gebeurde, dat heb ik niet meer. Nu ik de tien geboden ken en andere dingen uit de Bijbel, kijk ik heel anders naar situaties. Ik schreeuw niet meer en kijk hoe ik iets kan oplossen in plaats van het op een andere manier op te lossen.”

Wat heeft hetatholicisme tot nu toe toegevoegd aan jullie leven?

Roan: “Meer dankbaar zijn. Vroeger kon ik al boos worden als ik niet het sinterklaascadeau kreeg, dat ik wilde hebben. Nu zie ik: ik was gewoon verwend en ik mag dankbaar zijn dat ik iets krijg.”
Joshua: “Meer rust in mijn hoofd. Ik heb ADHD, dus dan is rust al een redelijk lastig iets. Ik weet nu dat er altijd iemand is die van mij houdt en er altijd voor mij is.”

Joshua.

Hoe reageerde jullie omgeving op jullie bekering?

Joshua: “Heel goed, het is natuurlijk best bijzonder omdat we helemaal niet gelovig zijn opgevoed. Voor onze ouders was dit wel behoorlijk uit het niets, maar we praten er in alle openheid over. En mijn islamitische vriend was bij mijn doop.”
Roan: “Al mijn islamitische vrienden wilden er direct meer over weten, toen ik het vertelde. Dat was wel bijzonder, omdat we op een respectvolle manier met elkaar een mooi gesprek hadden.”

Wat hoop je dat het geloof jou verder nog gaat brengen of in de toekomst zal geven?

Joshua: “Ik heb er geen verwachting van. Ik hoop alleen dat we in de toekomst betrokken blijven bij de gemeenschap in Lisse.”
Roan: “Ik hoop dat de lust naar het meer willen leren en weten, blijft. Ik hou eigenlijk helemaal niet van lezen, behalve in de Bijbel. Het is het enige, echte interessante boek dat je niet in één avond uitleest.” ■

Eer zij God

Petra Veenswijk is organist in de Maria van Jessekerk in Delft. Dit doet zij al bijna veertig jaar met groot plezier. Van achter het orgel leidt zij ook de koren in de Delftse kerk. Als lied dat betekenis voor haar heeft, koos zij het beroemde Kerstlied Eer zij God in onze dagen.

Door Jolanda de Wolf

Het lied 'Eer zij God in onze dagen' is van oorsprong Frans. "Ik heb wel iets met Franrijk", bekent Petra Veenswijk. "Ik heb twee jaar in Parijs orgel gestudeerd. Maar belangrijker bij de keuze voor dit lied is de tekst. En dan in het bijzonder de frase 'Mensen van uw welbehagen, roept op aarde vrede uit.' Ik vind het heel belangrijk en mooi om in deze tijd opnieuw de vrede onder de aandacht te brengen."

Beeld: R. van den Engel

Dirigent / organist Petra Veenswijk achter de speeltafel van het historische Maarschalkerweerd- orgel (1893) van de Maria van Jessekerk te Delft.

"De vreugde van de genade van God zit ook in dit lied", vervolgt ze. "Het lied staat in F majeur. Ik moet zeggen: ik ben wel een mens van de vreugde. En ervaar dat in de kerkdiensten. Mijn liefde voor mijn koren komt ook in de keuze voor dit lied naar voren. Want ze vinden het heerlijk om al die versiernoten in het gedeelte 'Gloria' te zingen. Het loopt over van vreugde. Het is immers het hoogfeest van Kerstmis. En de mensen in de kerk zingen het lied ook graag."

Op 23 december is er in de Maria van Jessekerk de Kerstvolkszang o.l.v. Gregor Bak. Dan staat 'Eer zij God in onze dagen' zeker op het programma. "En ik zet dan op het einde van het lied graag nog even wat extra registers open; de trompet erbij", vertelt Petra Veenswijk met plezier in de ogen.

VERSIERINGEN

Het lied 'Eer zij God in onze dagen' is een lied dat stamt uit de 18e eeuw met de oorspronkelijke titel: *'Les Anges dans nos campagnes'*. De tekst is gebaseerd op de tekst over de geboorte van Christus volgens het evangelie van Lucas. Daarin zien de herders buiten Bethlehem een schare engelen die zingt over het pasgeboren kind Jezus (Lucas 2,14). Met het zingen van dit lied voegen de kerkgangers zich als het ware bij het engelenkoor.

Elk couplet wordt bekrachtigd met de beginzin van de engelschare 'Gloria in excelsis Deo'. Daarin wordt het woord 'Gloria' versierd met veel noten op één lettergreep. Zo'n groep noten op één lettergreep noemt men een melisme. Melismes komen in muziek voor om een woord nadruk te geven en ter versiering. De woorden in het refrein worden niet alleen rijk versierd, de noten vormen ook met elkaar een sequens. Een sequens is een korte melodie die enkele keren herhaald wordt, maar bij elke herhaling één toon lager of hoger klinkt. Dit allemaal om de woorden kracht bij te zetten.

MEE-ADEMEN

Het orgel in de Maria van Jessekerk is een Frans-romantisch orgel van orgelbouwer Maarschalkerweerd. "Er zijn maar weinig van specifiek deze orgels in Nederland", legt Petra Veenswijk uit. Ik voel me zeer verantwoordelijk voor dit orgel. En ik voel me verantwoordelijk voor de kwaliteit van de kerkmuziek in het algemeen en in deze kerk in het bijzonder. Als ik het koor dirigeer vanachter het orgel probeer ik altijd om met mijn orgelspel naadloos bij het koor aan te sluiten. Mee-ademen met het koor! Ja, als ik op deze manier in de kerstperiode dit lied mag laten klinken, daar ervaar ik een groot gevoel van vreugde bij." ■

1. Eer zij God in___ on - ze da - gen,
 eer zij___ God in___ de - ze tijd.
 Men - sen van het___ wel - be - ha - gen,
 roept op___ aar - de___ vre - de uit.
 Glo - - - - - ri-a,
 in ex - cel - sis De - o,
 Glo - - - - - ri-a
 in ex - cel - sis De - - o.

—
 Luister het lied online

Lees – Kijk – Luister – Proef

VIDEO

Honderden misdienaars en acolieten in 'kleine Sint Pieter'

In het verlengde van de landelijke Romebedevaart maakten misdienaars en acolieten op 13 september hun eigen pelgrimage naar de 'kleine Sint Pieter', de basiliek van Oudenbosch (Noord-Brabant, bisdom Breda). In totaal waren er meer dan 450 deelnemers aan de landelijke misdienaarsdag in het Heilig Jaar.

Beeld: katholiekleven.nl

Beeld: Bisdom Rotterdam

VIDEO

Op weg naar Kerstmis

Op katholiekleven.nl vertellen de Nederlandse bisschoppen in de Advent op weg naar Kerstmis over de betekenis van Kerstmis. Elke bisschop kiest iets dat hem persoonlijk aanspreekt: een voorwerp, een afbeelding of een tekst die helpt om de opgang naar Kerstmis bewust te beleven.

BOEK

Vrede op aarde: Bidden van Advent tot Kerstmis

De afgelopen jaren bracht Adveniat gebedenboekjes uit over 800 jaar kerststal en over de figuren uit het kerstevangelie. Nu staat het thema vrede centraal in de nieuwe uitgave in de reeks. "Vrede op aarde is een urgente thema", schrijft Leo Fijen in het voorwoord. "Op 8 mei waren het ook de eerste woorden van de nieuwe paus Leo XIV." Ook bisschop Van den Hende leverde een bijdrage aan deze uitgave.

Prijs € 11,99, 144 pagina's, ISBN 9789493395473. Bestellen kan via Adveniat (Jongbloed Media).

VIDEO

Van Heilig Jaar 2025 naar Jubileumjaar bisdom 2026

Op zondag 1 februari wordt gevierd dat het bisdom Rotterdam 70 jaar bestaat (1956-2026). Dat gebeurt met een bisdombrede eucharistieviering om 14.00 uur in de kathedraal. Iedereen is hiervoor van harte uitgenodigd. Het jubileumjaar van het bisdom zal in het teken staan van de zending van de Kerk. Bekijk de video's hierover, die zijn opgenomen op de diocesane dag op 18 oktober: Bisschop Van den Hende over de drievoudige zending van de Kerk: vieren, verkondigen, dienen.

Irene Koster over vieren en gebed (projectmedewerker Catechese en Missionaire Parochie in de HH. Clara en Franciscus federatie). Nellie Plaizier over verkondigen en catechese (parochiecatecheet in de parochie HH. Maria en Jozef). Diaken Melchior Kerklaan over dienen (diaken in het parochiecluster Sint Ursula en O.L.V. van Sion).

Beeld: Bisdom Rotterdam

Bekijk de video's
op YouTube

Ga voor meer nieuws naar bisdomrotterdam.nl/nieuws

'Vallei van God'

Een zacht bruisend kerstbier

De voormalige Cisterciënzerabdij 'Notre-Dame du Val-Dieu' in de Belgische gemeente Aubel - tussen Maastricht en Luik - werd in 1216 gesticht door monniken uit Hocht, bij Maastricht. Volgens overlevering was de onbewoonde vallei zo onherbergzaam dat de lokale bevolking de plek 'Vallei van de duivel' noemde. Maar de monniken gaven hun thuis de nieuwe naam 'Vallée de Dieu' (Vallei van God).

In 2002 verlieten de laatste drie monniken de toenmalige priorij. Hun plaats is ingenomen door een christelijke lekengemeenschap, geïnspireerd door de regel van Benedictus en de traditie van de Cisterciënzers. De abdij is nu een bezinningscentrum en een bezoekerscentrum met onder andere een openbaar park, een restaurant en een winkel. Er is ook een kaasmerk én binnen de muren van de abdij is er een brouwerij.

Op de etiketten van de bieren van Val-Dieu staan twee ringen. Deze symboliseren de geschiedenis van de abdij met als motto: 'In Vinculo Pacis'. Deze Latijnse uitdrukking betekent 'In de band van de vrede' en is ontleend aan de brief aan de Efeziërs. Ze herinnert ons eraan dat de weg naar geluk loopt via ontmoetingen en menselijkheid. Wees vriendelijk en geduldig, steun elkaar met liefde, streef naar eenheid van geest 'door de band van de vrede'. Deze vrede moet gevonden worden bij God, bij naasten en bij zichzelf. Deze twee ringen zijn op talrijke plaatsen in de abdij terug te vinden.

De Cisterciënzers waren gekend om hun talenten als bierbrouwers. De bieren van Val-Dieu zijn geïnspireerd op originele recepten van toenmalige monniken, volgens de traditie van hergisting op fles. Het brouwwater komt uit de Gileppe-stuwdam, een natuurlijke bron van uitstekende kwaliteit. Brouwerij Val-Dieu brouwt bekende abdijbiertypen zoals blond, dubbel, tripel en quadrupel. Ieder jaar brouwt men ook Val-Dieu Noël, een amberkleurig kerstbier dat enkel verkrijgbaar is van december tot januari. Het zacht bruisende bier valt op door complexe aroma's van gist en mout. Een subtiele toets van port maakt deze symfonie van smaken compleet en elke slok is een genot. ■

T

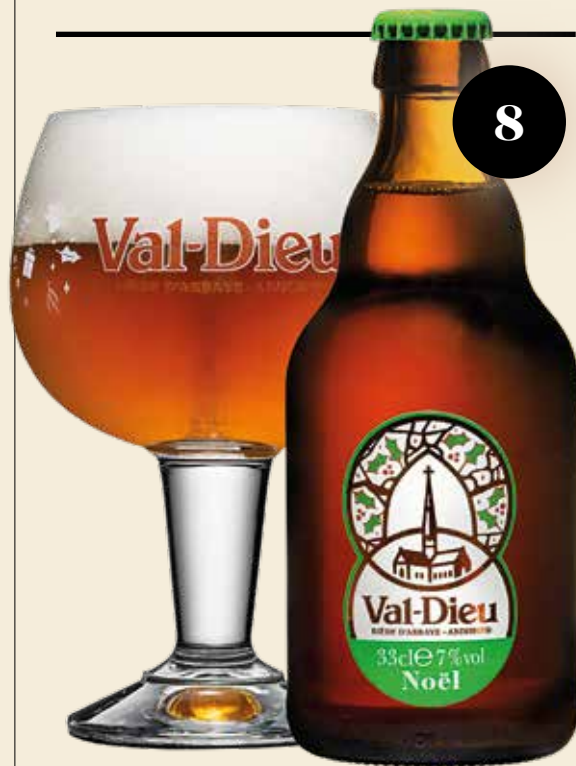

Door Fedor Vogel

Hartelijk dank!

Dit was de laatste bijdrage van Fedor Vogel over abdijbieren. Hij verzorgde deze rubriek vijf jaar lang sinds 2020 en schreef in totaal twintig bijdrages. Namens de redactie: hartelijk dank! In 2026 vindt u op deze pagina een nieuwe rubriek.

BIERTIP

Bier:

Val-Dieu Noël - 7% alc.vol.

Brouwerij:

Brouwerij Val-Dieu (B)

Proefnotitie:

Amberkleurig met een volle schuimkraag en een heerlijk aroma. Vol karakter en licht verteerbaar, heeft het een fijne en evenwichtige, portachtige smaak.

In deze column schrijft Fedor Vogel over de zin en onzin rond abdij- en trappistenbieren. Fedor Vogel is uitgever en hoofdredacteur van Bier! magazine, Brouw! magazine en Bierradio.nl. Hij is al sinds zijn jeugd actief binnen de Kerk en op dit moment bestuurslid van de H. Theresia van Ávila-parochie in katholiek Drechtsteden.

INTERVIEW:

Door Daphne van Rosendaal

‘Democratie is veel meer dan het tellen van stemmen’

Op 29 oktober werden verkiezingen gehouden voor de Tweede Kamer. In de aanloop daarnaartoe verzorgde Hein Steneker vanuit de pastorale dienstverlening van het bisdom een avond over democratie en de sociale leer van de Kerk.

Deze vond plaats op 22 september in Dordrecht in de pastorie van de H. Antonius van Padua kerk.

Waarom vindt de Katholieke Kerk democratie belangrijk?

Hein Steneker: “Dat heeft met participatie te maken. Volgens de Kerk is democratie niet zomaar dat stemmen worden geteld en een meerderheid beslist, maar betekent democratie dat in principe iedereen kan deelnemen aan het politieke proces. Je kunt op heel veel plekken participeren en je engageren. In de politiek, door te stemmen zoals we in oktober hebben gedaan, en ook in het maatschappelijk middenveld. Je kunt heel veel dingen met elkaar regelen in het dagelijks leven in de vereniging waar je actief bent, in de

kerk waar je actief bent, in sportclub. De sociale leer van de Kerk ziet de mens als subject. Dat wil zeggen: mensen hebben als persoon een centrale en actieve rol in het maatschappelijke leven.”

Wat is volgens de sociale leer belangrijk voor het politieke proces?

“Zoals gezegd, de participatie van alle mensen in de samenleving. De sociale leer heeft een duidelijke opbouw met principes en standpunten. Een van die principes waarmee je naar de politiek kunt kijken en die ook kunt beoordelen is het algemeen welzijn. Dat is een belangrijk principe.

Voorafgaand aan de verkiezingen werd vaak opgeroepen om te kiezen voor wat jij belangrijk vindt, in de zin van wat in jouw belang is. Maar de sociale leer trekt dat breder en zegt: we streven naar algemeen welzijn voor alle mensen. Dat is een beter uitgangspunt dan zorgen dat jouw belangen worden behartigd. Het gaat er namelijk om dat ook andere mensen het goed hebben in deze wereld. Kunnen we ervoor zorgen dat iedereen een goed leven kan leiden? Er zijn natuurlijk verschillen. Er zijn arme gebieden op de wereld en welvarende gebieden en in alle omstandigheden zul je moeten kijken: hoe komt iedereen tot zijn recht.”

“Alle mensen zijn geschapen naar Gods beeld en gelijkenis, en God heeft in Jezus Christus de gestalte van een mens aangenomen en onder ons gewoond. Dat wij allemaal door God geschapen zijn is een belangrijk christelijke fundament onder de sociale leer. We hebben daarom allemaal dezelfde menselijke waardigheid. Dus het is niet zo dat ene groep zich kan verrijken ten koste van een andere groep. Het algemeen welzijn vraagt dat je ervoor zorgt dat mensen die het minder hebben mee kunnen blijven doen in de maatschappij. Er zullen altijd verschillen blijven bestaan. Niet iedereen zal ooit even rijk

Beelden: Bisdom Rotterdam

zijn. Maar we proberen het wel bij elkaar te houden. Heden ten dage zie je op wereldniveau dat enkele mensen vele miljarden bezitten, terwijl vele anderen tekortkomen. Dat zou anders moeten. In de sociale leer staat ook dat we met name moeten zorgen voor de armen, voor de kwetsbaren in de samenleving. Mensen die het goed hebben, hebben vaak de middelen om dingen goed voor zichzelf te blijven regelen. Zij kunnen hun invloed aanwenden. Soms zie je dat mensen zelfs met wapengeweld hun belangen veiligstellen.”

“Een ander principe is wat wordt genoemd de ‘universele bestemming van de goederen van de aarde’. Dat betekent dat de aardse goederen en middelen voor iedereen bedoeld zijn en dat iedereen er

gebruik van mag maken. Deze goederen zijn niet het eigendom van enkelen en er is een gedeelde verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat iedereen toegang heeft. Denk aan iemand die land heeft waarop zich een waterput bevindt en zegt: dat water is van mij. Zoiets essentieels als water, waar geen mens zonder kan. Daar moet je op een verantwoorde manier mee omgaan. Een ander kan het immers niet zonder dat water stellen. Dat overleeft een mens niet. Water, schone lucht, voedsel, kleding, huisvesting. Er zijn een aantal fundamentele dingen die je gewoon nodig hebt om te leven.”

Solidariteit is ook een principe van de sociale leer. Niemand kan ertegen zijn dat het iedereen goed gaat. Niemand kan tegen solidariteit zijn.

“Solidariteit wordt soms ingevuld als solidariteit met een groep, denk aan solidariteit tussen arbeiders, solidariteit tussen vrouwen; met mensen die op jou lijken. Vanuit christelijk perspectief gaat het om solidariteit met alle mensen. We zijn allemaal geschapen naar Gods beeld en gelijkenis. Daarom zijn we verantwoordelijk voor elkaar. Solidariteit dus met alle mensen, en met name met degenen die kwetsbaar zijn, en een beroep mogen doen op anderen als je hulp nodig hebt.”

Je had een disclaimer op de avond. Je gaf aan: ik geef geen stemadvies.

“Mensen die christen zijn kunnen zich in verschillende politieke partijen inzetten. De sociale leer vraagt erom dat je je zelf verdiept in de politiek en kijkt op welke partij je stemt vanuit je christelijke principes. De één zal meer de nadruk leggen op solidariteit, de ander misschien meer op subsidiariteit oftewel: waar worden verantwoordelijkheden in de samenleving neergelegd. De sociale leer van de Kerk geeft handvaten om persoonlijk afwegingen te maken en principes om mee te nemen in je keuzes, zoals de beschermwaardigheid van het menselijk leven. Denk aan het recht op leven, het recht op medische zorg, godsdienstvrijheid en vele andere zaken die samenhangen met de waardigheid van de menselijke persoon.”

“De vier principes van de sociale leer zijn: algemeen welzijn, de waardigheid van de menselijke persoon, subsidiariteit en solidariteit. Deze moeten in telkens nieuwe situaties worden toegepast. Bijvoorbeeld als het gaat om actuele vraagstukken als klimaatverandering, migratie, zorg, oorlog en vrede, bestaanszekerheid, sociale media en fake news. Dat vraagt om gewetensvolle keuzes.” ■

'Vanuit christelijk perspectief gaat het om solidariteit met alle mensen'

Hoop: 'Eer aan God in den hoge'

Het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965) beschouwt het Woord van God als een schatkamer die we als gelovige mensen telkens opnieuw moeten openen.

Door diaken Vincent de Haas (Katholieke Bijbelstichting KBS)

Als Jezus geboren is, kennen alleen Maria en Jozef dit feit. De vraag is natuurlijk: wie gaat dit blijde nieuws vertellen in en aan de wereld? Wat op aarde is gebeurd, is het antwoord uit de hemel om Gods Naam te verheerlijken en om vrede te stichten.

VERKONDIGERS

Engelen verschijnen als eerste verkondigers. Zij mogen of moeten wereldkundig maken wat er in die stal in Betlehem is gebeurd. Wonderlijk is de groep aan wie ze dit bekend maken, namelijk herders. Waarom herders? In de Schrift is veel over herders te vinden. Herders hoeden schapen. Dit zijn de schapen die bedoeld zijn voor het Pesachfeest, als de bevrijding van het Joodse volk uit de slavernij in Egypte wordt herdacht, en voor de offerdienst in de tempel in Jeruzalem. Later wordt ook wel duidelijk dat herders in de marge van de maatschappij leefden.

LUKAS

De beelden van offerlam en mensen in de marge passen bij het evangelie volgens Lukas. Het evangelie van Lukas staat namelijk bekend als het evangelie voor de armen. Jezus heeft gaandeweg het evangelie steeds meer aandacht voor de armen en de mensen in de marge. In het vervolg van het tweede hoofdstuk van Lukas wordt gesproken over het feit dat Jezus wordt opgedragen aan God. In het 22e en 23e hoofdstuk vertelt Lukas dat Jezus als het Lam van God wordt geofferd voor de zonden van de wereld.

KERSTMIS EN PASEN

Zoals Lukas het vertelt, heeft het kerstverhaal ook allerlei lijnen met het lijdens- en het paasverhaal. Een paar voorbeelden: liggen in een kribbe roept het beeld op dat Jezus na zijn dood in een nieuw graf wordt gelegd, gewikkeld in doeken staat op beide plaatsen; op beide plaatsen verschijnen engelen; waar het in het kerstverhaal over herders gaat, spreekt het lijdens- en paasverhaal over vrouwen die worden aangesproken.

Die verschijning van die engelen licht ik graag toe. Engelen verschijnen aan mensen om hen duidelijk te maken wat God wil. Vaak omvat wat die engelen vertellen ook een opdracht. De engelen in het kerstevangelie maken duidelijk dat de Christus is geboren tot heil van allen. En de herders krijgen van hen een opdracht mee: ga het Kind zoeken. Dat doen ze en de herders worden verkondigers van het evangelie.

Zo is het ook als Lukas schrijft over Pasen (Lukas 24). De engelen komen bekendmaken dat de Christus - de Levende - is verrezen. Zij verkondigen dit aan de vrouwen die naar het graf kwamen kijken. En deze vrouwen krijgen de opdracht dit feit bekend te maken aan de apostelen en de andere leerlingen.

Engelen zijn een verbinding tussen hemel en aarde. Ze maken aan mensen bekend wat Gods wil is en hoe zijn Woord vrede en heil en eeuwig leven brengt. Zalg Kerstfeest. ■

8 In de omgeving bevonden zich herders die in het open veld gedurende de nacht hun kudde bewaakten.

9 Plotseling stond een engel des Heren voor hen en zij werden omstraald door de glorie des Heren, zodat zij door grote vrees werden bevangen.

10 Maar de engel sprak tot hen: 'Vreest niet, want zie, ik verkondig u een vreugdevolle boodschap die bestemd is voor het hele volk. **11** Heden is u een Redder geboren, Christus de Heer, in de stad van David. **12** En dit zal voor u een teken zijn: gij zult het pasgeboren kind vinden, in doeken gewikkeld en liggend in een kribbe.' **13** Opeens voegde zich bij de engel een hemelse heerschare; zij verheerlijkten God met de woorden:

14 'Eer aan God in den hoge en op aarde vrede onder de mensen in wie Hij welbehagen heeft.'

Lukas 2, 8-14

Rkbijbel.nl

‘Pelgrims van hoop in een missionaire Kerk’

Door Daphne van Rosendaal

Op 18 oktober vond in Delft de diocesane dag plaats van het bisdom in het Heilig Jaar. De ontmoetingsdag werd voorbereid in samenwerking met het pastoraal team van het parochiecluster Sint Ursula en O.L.V. van Sion in Delft.

Het programma op de diocesane dag in het Heilig Jaar stond in het teken van het thema: pelgrims van hoop in een missionaire Kerk (zie ook pagina 10-12). Daarna was er een bedevaartprogramma in de Maria van Jesse kerk en parallel daaraan een mini-pelgrimage naar het Stanislas College met een ‘luistergesprek’ over het thema van de dag. Er waren vijf Nederlandstalige groepen en een Engelstalige groep.

MOOIE GESPREKKEN

“Het synodale gesprek is echt prima gegaan”, vertelt Johnny Tran na afloop. Hij is pastoraal werker in de H. Theresia van Ávila parochie (Drechtsteden). “We hebben gesproken over de hoop en over onze liefde voor God en de Kerk. En dat we de liefde van God door willen geven aan de wereld en met zijn liefde de Kerk willen opbouwen.”

Praveen Kumar Panna.

Agaath Halfhuid.

“Ik vond het heel fijn om alle verhalen van de anderen te horen”, vertelt Agaath Halfhuid uit Den Haag. “Je denkt natuurlijk zelf na over wat je hoop geeft, maar het mooie van het gesprek was dat je anderen erover hoorde vertellen. Iemand deelde bijvoorbeeld hoe ze op haar 45ste met het geloof in aanraking is gekomen door haar oma.” Zelf heeft zij een kleinzoon die zich in het geloof verdiept. “Hij weet dat ik naar de kerk ga. Ik merk dat hij heel geïnteresseerd is geraakt in het geloof. Hij weet steeds meer en wil ook steeds meer weten. Dat geeft mij hoop. Zijn zus wilde een bijbel. Voor hen allebei heb ik een bijbel gekocht. Geloof is belangrijk. Het geeft houvast. Het is een steun in de rug om te weten dat je op de goede weg bent.”

KERKBEZOEK GEEFT HOOP

Johnny Tran: “De bisschop sprak op deze dag over de missie van de Kerk: het vieren, leren en dienen. Die drietrap vormt één

geheel. Als het gaat om leren en vieren en dienen, heeft dat allemaal te maken met het evangelie, met het verkondigen in woord en daad wat we horen in de Kerk, dat handen en voeten geven in ons dagelijks leven. Daarom is denk ik de naastenliefde de grote context.”

ENTHOUSIASME

“Mensen vertelden hoe ze bidden voor anderen”, vervolgt hij. “Ouders en grootouders vertelden hoe ze hun kinderen en kleinkinderen willen laten zien wat het geloof in Christus inhoudt. En een jonger iemand vertelde dat hij anderen meeneemt naar de kerk. Hij steekt hen door zijn enthousiasme aan om mee te vieren. We zien dat veel jonge mensen zoekende de weg naar de Kerk vinden en zich aansluiten. We zien een stijgende lijn in kerkbezoek. Ook dat geeft hoop.”

Johnny Tran.

LIEFDE EN HOOP

Praveen Kumar Panna woont in de regio Rotterdam en komt oorspronkelijk uit India. “Het is mooi om het Heilig Jaar van hoop te vieren en het is goed om hier in Delft te zijn”, vindt hij. “Ik kwam hier als student. Velen van ons kwamen naar Nederland als student. De kerk is een mooie plek. Het is een plek waar je naartoe kunt, een plek om je thuis te voelen.”

Hij nam deel aan de Engelstalige gespreksgroep. “We hebben gesproken over het Heilig Jaar, dat we pelgrims zijn in ons leven. Hoe kunnen we ons leven leiden als pelgrims hier op aarde? Hoe kunnen we de liefde en hoop die God ons geeft delen met anderen? We kunnen naar andere mensen toegaan en gewoon vragen: hoe gaat het met je? We zijn vaak druk in ons hoofd met alles wat we moeten doen. Maar kunnen we proberen om gewoon tijd door te brengen met anderen? Tijd is het mooiste geschenk dat we aan anderen kunnen geven. Als we onze tijd delen, delen we onszelf als persoon, we laten zien wat in ons leeft. En als Christus in ons leeft, zal Hij zich laten zien aan die ander.”

EEN MISSIE

“We delen niet alleen wat we weten, onze kennis, maar we delen ook ons leven om op deze manier te dienen”, zegt pater Cândido Luhuma Candido c.s.sp. uit Rotterdam. “De eucharistieviering is de bron van onze kracht, de bron van onze liefde. En na de viering delen we de liefde die wij van God ontvangen hebben, ook met anderen. De liefde die ik ontvangen heb, moet ik altijd delen met anderen.

Als de priester zegt ‘ga allen heen in vrede’ wil dat niet zeggen: de mis is beëindigd, ga maar naar huis. Nee, ‘gaat in vrede heen’ of in het Latijn ‘ita missa est’, is een zending. Elke keer na de mis is de wegzending de missie om te dienen.”

Dat vindt ook Agaath Halfhuid: “Ik wil niet alleen ‘vrede’ zeggen in de kerk, maar het in het dagelijkse leven laten zien en voelen. Als ik iemand een hand geef bij de vredeswens, moet die echt zijn en het moet niet alleen dat moment in de viering in de kerk zijn.” ■

Wat betekent het om pelgrim van hoop te zijn in een missionaire Kerk? Doe ook mee met een luistergesprek. Scan de QR-code.

Vraag & Antwoord

Hoe zet de Kerk zich in voor vrede?

'De Heilige Stoel is een serieuze gesprekspartner'

Blijf werken aan vrede en veiligheid” was de oproep die de Nederlandse bisschoppen recent deden. De bisschoppen sloten daarmee aan bij oproepen van paus Leo XIV voor vrede. Oorlogen verergeren bestaande problemen, zegt de paus. En hij wijst erop dat onrecht en geweld ook de schepping aantasten. Er zijn verschillende manieren om als Kerk te ijveren voor de vrede. Op de eerste plaats is er het gebed. Volhardend gebed heeft de kracht om de wereld te veranderen. En het is ook een krachtbron om je in te zetten voor de vrede.

Die inzet voor vrede gaat in de Wereldkerk gepaard met diplomatieke inspanningen van de Heilige Stoel. We vergeten vaak dat de Kerk een speler is in de wereldpolitiek. En dan gaat het niet om het kleine stukje Vaticaanstad, maar om de Heilige Stoel als vertegenwoordiging van paus, het staatssecretariaat van de Kerk, de verschillende dicasteries. De Heilige Stoel is als rechtspersoon in het internationaal recht vertegenwoordigd in vele globale gremia: de Verenigde Naties, de Wereldvoedselorganisatie (FAO), UNESCO en de Wereldhandelsorganisatie (WTO). Daarnaast zijn er ruim 180 landen die diplomatieke banden hebben met de Heilige Stoel.

Via die weg kan de Kerk werk maken van haar missie om vrede in de wereld te bewerkstelligen. De Kerk kan haar stem laten horen wanneer het gaat om belangrijke internationale problemen, zoals migratie en klimaat. De paus, het corps diplomatique van de Heilige Stoel en gelovigen wereldwijd kunnen het verschil maken. Zo is er door toedoen van de Kerk een einde gekomen aan de burgeroorlog in Mozambique, zijn de banden tussen de VS en Cuba in belangrijke mate hersteld en hebben we door de ontmoeting bij de uitvaart van paus Franciscus kunnen zien dat er openingen werden gecreëerd rondom de oorlog in de Oekraïne.

De Heilige Stoel heeft die ruimte omdat zij geen staat is met territoriale of nationale belangen. Daarmee is de Heilige Stoel een serieuze gesprekspartner. En zij draagt die ene boodschap uit die alle mensen ten diepste verlangen: vrede op aarde! ■

Diaken René de Weerd

René de Weerd is diaken van het bisdom 's-Hertogenbosch
Hij vertaalde voor het bisdom Rotterdam de DOCAT en het DOCAT Werkboek
www.docat.nl

Benieuwd naar de tekst van de bisschoppen? Scan de QR-code

VRONESTEYN:

Tot welke stappen zet de hoop jou aan?

In september opende Vronesteyn het nieuwe studiejaar met twee priesterstudenten en een diakenstudent voor het bisdom Rotterdam. Daarnaast waren er dertien aanmeldingen voor 'Kom en zie', het onderscheidingsjaar voor mannen (18-45 jaar) die op zoek zijn naar hun roeping en daarbij ook de mogelijkheid van het priesterschap of diaconaat openhouden. Het is een jaar dat wil helpen ontdekken hoe God concrete mensen roept, hoe Hij dat ook nu doet en hoe je daarop kunt antwoorden. 'Kom en zie' wordt dit jaar voor het eerst ook in het Engels aangeboden.

In de landelijke roepingenweek (2 t/m 8 november) reisde een groot WJD-kruis door de Nederlandse bisdommen. De estafette met het kruis sluit aan bij het Heilig Jaar 'pelgrims van hoop'. In het logo van het Heilig Jaar is het kruis afgebeeld als een anker. "De hoop is het veilige en vaste anker van onze ziel", zei paus Franciscus daarover. "Zij dringt door binnen het heiligdom, waar Jezus voor ons als voorloper is binnengegaan" (Hebreeën 6, 18-20). Het is een krachtige uitnodiging nooit de hoop te verliezen die ons is geschonken, deze stevig vast te houden, een toevlucht vindend in God."

ROEPINGEN

Doel van de Roepingenweek is het belang van roepingen in het algemeen en met name de bijzondere roepingen voor de Kerk te benadrukken: de roeping tot het priesterschap, het diaconaat en het religieuze leven. De estafette begon op zondag 2 november in Groningen en werd op zaterdag 8 november afgesloten op de Katholieke Jongerendag in Ede.

Beeld: Bisdom Rotterdam

Tijdens de 'Rotterdamse dag' in de Roepingenweek gingen de bisschop, rector en jongeren na de Mis in gesprek. Jongeren vertelden dat de avond hen inspireerde om God meer prioriteit te geven in het drukke dagelijks leven. "Na de kerk op zondag heb je vaak alweer andere dingen", zei een van hen. "Dat kan anders. Meer stilstaan bij de preek, zoals vandaag."

'ROTTERDAMSE DAG'

Dinsdag 4 november was de 'Rotterdamse dag' in deze week. Vronesteyn organiseerde op deze dag een bijeenkomst voor jongeren. De bisschop en de rector nodigden jongeren uit op Vronesteyn (18.30 uur) voor een korte gezamenlijke pelgrimage

naar de H. Martinuskerk in Voorburg om daar samen de eucharistie te vieren en in gesprek te gaan over hoop en roeping. Vanwege het Heilig Jaar pelgrims van hoop stond in dat gesprek de vraag centraal: tot welke stappen zet de hoop jou aan als het gaat om je roeping? ■

"Eer aan God in den hoge"

Op Kerstmis vieren wij de geboorte van Jezus Christus. Van de menswording van God zegt paus Leo XIV: "Om de beperkingen en kwetsbaarheid van onze menselijke natuur te delen, werd Hij zelf arm en werd Hij geboren in het vlees, net als wij. We leerden Hem kennen in de kleinheid van een Kind dat in een kribbe lag" (Dilexi te, 16). Bij deze Tussenbeide vindt u een envelop met een klein kerstgeschenk van Vronesteyn. Wilt u de priester- en diakenopleiding blijven dragen met uw gebed en uw financiële steun bij gelegenheid van Kerstmis? Hartelijk dank! De kaart met engelen bij het kribje wordt ook toegestuurd aan katholieke scholen. De kinderen kunnen zo hun eigen kerstgroepje knutselen.

Benoeming

- **T. Yakob Ketema**, verlenging van benoeming tot cappellanus van de Katholieke Eritrese Gemeenschap van de Ge'ez ritus in het bisdom Rotterdam voor drie jaar, met terugwerkende kracht per 01-03-2025
- **Drs. Ch.E.M. Duynstee**, verlenging benoeming tot parochievicaris en lid van het pastoraal team van de Federatie St. Franciscus tussen duin en tuin te Honselersdijk e.o. (tot 01-01-2026), 01-10-2025
- **Mgr. A.J. van Deelen**, benoeming tot administrator van de parochie H. Thomas te Alphen aan den Rijn, 01-10-2025
- **A.L. Langerhuizen**, benoeming tot pastoor van de parochie Sint Jan de Doper te Gouda, 01-10-2025
- **Th.A.H. van Klaveren**, benoeming tot pastoor van de parochie Maria Sterre der Zee te Den Haag, 01-10-2025.

Ontslag/ontheffing kerkelijke zending

- **Mgr. A.J. van Deelen**, eervol ontslag als administrator van de parochie De Goede Herder te Maassluis, Schiedam en Vlaardingen, 09-06-2025
- **Mw. K. Bos**, eervol ontheffing van de pastorale zending als geestelijk verzorger ten behoeve van Aafje, locaties Smeetsland, Schiehoven en Hof van Kralingen te Rotterdam, 01-07-2025
- **H.M.W. Egging**, eervol ontslag als administrator van de parochie HH. Michaël en Clemens te Rotterdam, 01-07-2025
- **J.H. van der Laer**, eervol ontslag als pastoor van de parochie H. Maria te Etten-Leur (bisdom Breda) met emeritaat, 01-09-2025
- **A.L. Langerhuizen**, eervol ontslag als parochievicaris van de parochie St. Jan de Doper te Gouda e.o., 01-10-2025
- **Th.A.H. van Klaveren**, eervol ontslag als pastoor van de parochie Sint Jan de Doper te Gouda, 01-10-2025
- **Mgr. A.J. van Deelen**, eervol ontslag als administrator van de parochie Maria Sterre der Zee te Den Haag, 01-10-2025
- **R.L.M. Visser**, eervol ontslag als pastoor van de parochie H. Thomas te Alphen aan den Rijn (met emeritaat), 01-10-2025

Overig

- **C.P.M. van der Zwet**, met terugwerkende kracht per 01-03-2025 benoemd voor een derde periode van vier jaar tot lid en penningmeester van het bestuur van de Kerkelijke Instelling Hendrikus Joanna Agatha
- **W.T. Loos**, met terugwerkende kracht per 01-04-2025 benoemd voor een derde periode van vier jaar tot lid van het bestuur van de Kerkelijke Instelling Hendrikus Joanna Agatha
- **M.H.T.M. Boons-Prinsen**, per 01-07-2025 benoemd voor een tweede periode van vier jaar tot lid van het bestuur van de R.-K. Begraafplaats en Crematorium St. Laurentius
- **A.M.J. Nöllen-Schlosser**, per 01-07-2025 benoemd voor een tweede periode van vier jaar tot lid van het bestuur van de R.-K. Begraafplaats en Crematorium St. Laurentius
- **Drs. E.N. Beenhakker**, per 01-09-2025 benoemd voor een eerste periode van vier jaar tot lid van het bestuur van het Apostolaat ter Zee Stella Maris
- **S.B.J. Menken**, per 16-09-2025 benoemd voor een derde periode van twee jaar tot lid van het bestuur van de RK Begraafplaats Zijlpoort
- **J.J. Schuitmaker**, per 16-09-2025 benoemd voor een derde periode van vier jaar tot lid en secretaris van het bestuur van de RK Begraafplaats Zijlpoort
- **J.P.F. Glas**, per 01-10-2025 benoemd voor een derde periode van vier jaar tot voorzitter en lid van de Bisschoppelijke Brielse Commissie, tevens custos
- **F. Kazenbroot**, per 03-10-2025 benoemd tot lid van de diocesane bezoekgroep voor de emeriti van het bisdom Rotterdam
- **Drs. H.W. Hoefman**, per 01-01-2026 eervol ontslag als lid van de diocesane bezoekgroep voor de emeriti van het bisdom Rotterdam

Op 25 juli is overleden mevrouw **Maria Petronella Antonia** (Ria) Maartens-Bolleurs, gepensioneerd pastoraal werkster van het bisdom Rotterdam, geboren op 31 december 1939 te Rotterdam. Ria Maartens werd met ingang van 1 september 1987 aangesteld tot pastoraal werkster in de parochie H. Willibrordus te Rhoon. Met ingang van 1 juni 1989 werd haar werkgebied uitgebreid en werd zij aangesteld tot lid van het pastoraal team van het Europoortgebied omvattende de parochies: H. Willibrordus te Rhoon, Maria en Johannes onder het Kruis te Hoogvliet en H. Jozef te Rozenburg. Met ingang van 1 januari 2000 werd haar uit deze functie op eigen verzoek eervol ontslag verleend en tevens eervol ontheffing van de kerkelijke zending als pastoraal werker van het bisdom Rotterdam en ging zij vervroegd met pensioen. Met betrokkenheid en enthousiasme heeft mevrouw Ria Maartens haar taken met betrekking tot catechese, kinderdoordiensten, jongerenpastoraat, MOV, oecumene en individuele en groeps-gesprekken in de parochie uitgevoerd. Het bisdom is haar daar erkentelijk voor. Haar inzet als pastoraal werkster heeft zij met hart en ziel verricht.

Op 28 september is overleden mevrouw **Elisabeth Maria** (Bep) van Zijl, gepensioneerd pastoraal werkster van het bisdom Rotterdam, geboren op 14 mei 1939 te 's-Gravenhage. Bep van Zijl heeft vele werkzaamheden ten dienste van de pastoraal van het bisdom verricht. Van december 1970 tot 1975 was zij werkzaam als pastoraal-assistente in Alblasserdam en van 1975 tot 1980 als pastoraal-assistente in de parochie HH. Martelaren van Gorcum te Den Haag. Tussen 1980 en 1987 was zij werkzaam als parochie-assistente in de parochie H. Paschalis Baylon te Den Haag. Met ingang van 16 november 1987 werd haar, na de afronding van haar theologische studie, de kerkelijke zending verleend als pastoraal werker in de parochie H. Paschalis Baylon te Den Haag. Op 1 juni 2004 werd haar bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd eervol ontslag verleend en tevens ontheffing van de kerkelijke zending als pastoraal werker van het bisdom Rotterdam en ging zij met pensioen. In de parochies werd mevrouw Bep van Zijl gewaardeerd om haar beschikbaarheid en haar praktische benadering. Met grote inzet en enthousiasme en vanuit haar oprechte betrokkenheid bij het evangelie heeft zij haar werk in en voor de Kerk gestalte gegeven.

Huis voor de Pelgrim

Onze reizen brengen je verder

Ga mee op bedevaart

Lourdes
Assisi
Banneux
Medjugorje
Rome

Vraag de uitgebreide brochure aan

043 - 321 57 15 info@huisvoordepelgrim.nl
www.huisvoordepelgrim.nl

Nalaten aan de Kerk

het overwegen meer dan waard

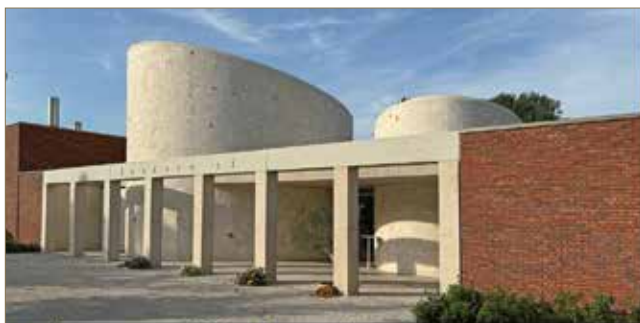
Bisschop van den Hende:

"We mogen bijdragen aan een beschaving van liefde, bijdragen aan een gemeenschap die opbouwt in plaats van afbreekt."

Download de brochure voor meer info

Beelden: Ramon Mangold

▲ Crematorium PAX ▼ Begraafplaats St. Barbara

▼ Arcade op begraafplaats St. Petrus Banden

Persoonlijke dienstverlening is onze kracht.

Bij PAX Begraafplaatsen & Crematorium is nu veel mogelijk in een sfeervolle omgeving:

- Begraven
- Cremeren
- Opbaring
- Rouwbezoek
- 24-uurskamer
- In onze sfeervolle kapel bij het crematorium is een eucharistieviering mogelijk!
- Chapelle Ardente (kapel in het licht)
- Afscheidsdienst in de kapel
- Condoleance in de sfeervolle koffiekamer
- Asbestemming

Heeft u vragen? Laat het ons weten!

T 070 350 37 18 - info@paxrkb.nl

PAX | BEGRAAFPLAATSEN
& CREMATORIUM
TE 'S-GRAVENHAGE

KERKHOF LAAN 10, 2585 JB 'S-GRAVENHAGE | WWW.PAXRKB.NL

Iedereen een thuis. U heeft de sleutel.

Je eigen vaste plek, met je eigen spulletjes. Ruimte om jezelf te zijn, te mogen zijn. Dát maakt van een huis een thuis. En dat is een onmisbare zekerheid in het leven. In ons land zijn er helaas meer dan 1 miljoen mensen die juist dat moeten missen. Daar kunt u met uw huis iets aan doen. Door uw huis na te laten aan Kansfonds als u er straks niet meer bent.

Kansfonds biedt sterke – en vaak verrassend simpele – oplossingen voor complexe problemen. En we zetten een vliegwiel op wat werkt. Zo weten we mensen een thuis te geven. Help ons thuisgeven. Laat uw huis (of een gedeelte daarvan) na aan Kansfonds. Kijk op www.kansfonds.nl/nalaten of bel (035) 624 96 51 en vraag het gratis boekje *Wat is thuis* aan.

Wat is thuis? Lees de inspirerende verhalen en overdenkingen.

Een thuis lijkt zo vanzelfsprekend, je zou bijna vergeten hoe belangrijk het is. Totdat je de verhalen leest van mensen die geen thuis hebben. Hoe leven zij? Hoe houden zij hoop? En wat betekent Kansfonds voor hen? Vraag het gratis boekje *Wat is thuis* aan.

KERSTLICHTJESAVOND

Op vrijdag 19 december 2025 staan van 17.30 tot 20.30 uur de poorten van R.K. Begraafplaats en Crematorium St. Laurentius aan de Nieuwe Crooswijkseweg 123 in Rotterdam weer voor iedereen open tijdens de jaarlijkse, sfeervolle kerstlichtjesavond. Iedere belangstellende is uitgenodigd om op deze bijzonder avond aanwezig te zijn.

Om 18.00 uur en 19.30 uur zal de bisschop van Rotterdam, mgr. dr. J.H.J. van den Hende, geassisteerd door diaken F.X.M.A. Baggen in de kapel voorgaan tijdens een gebedsdienst en stilstaan bij de komende kerstdagen. "Gods Zoon is geboren! De herders hebben het rondverteld. Het nieuws dat de donkere wereld licht brengt, verspreidt zich steeds verder. Het schijnt zelfs als een ster in het oosten. Drie wijzen volgen dat licht en gaan op zoek. Wij gaan met hen mee op weg naar de stal." De diensten worden opgeluisterd door het Kinderkoor van de Kaapverdianse parochie en het JOKO koor uit Capelle a/d IJssel.

Gebbedsdiensten Begraafplaats verlicht

In een sfeervol decor van zo'n 1.500 lichtjes kan iedereen zich, voorafgaand aan het Kerstfeest, met elkaar verbonden voelen en nabestaanden kunnen in die sfeer rond dierbaren aanwezig zijn.

Naast de vele lichtjes zal een Dickensgroep over de begraafplaats lopen en achter op de begraafplaats zal een levende kerststal aanwezig zijn. Op diverse plaatsen in de eeuwenoude gedenktuin zal er gelegenheid zijn om bij elkaar te komen en iets te eten en/of te drinken. Bij de ingang ontvangt iedere bezoeker een mooie kerstversiering, die, met een persoonlijke wens of boodschap, in de grote kerstboom op het veld bij de oorlogsslachtoffers gehangen kan worden. Op de historische arcade speelt een ensemble de bekende kerstliederen.

www.begraafplaatslaurentius.nl/kerstlichtjes

Koester een kind, bouw mee aan morgen!

Overal ter wereld groeien kinderen op die niet de kansen krijgen waarop ze recht hebben. Kwetsbare, onzichtbare kinderen aan de zijlijn die nauwelijks de kans hebben daaraan te ontsnappen.

Met de 60e Adventsactie willen we extra stilstaan bij deze kinderen. Doet u mee? Voor € 36 geeft u een kind een jaar lang schoolmaterialen.

HELPT U MEE?

Doneer via de QR code

WWW.ADVENTSACTIE.NL
IBAN: NL89 INGB 0653 1000 00

